

7. Да се освете народима, и покарају племена;
8. Да свежу цареве њихове у ланце, и властаду њихову у окове гвоздене,
9. И изврше на њима написани суд. Ова је част свима свецима његовијем. Алалуја!

ПСАЛАМ 150.

Алалуја.

Хвалите Бога у светини његовој, хвалите га на тврђи славе његове.

ПРИЧЕ СОЛОМУНОВЕ.

ГЛАВА 1.

Приче Соломуна сина Давидова, цара Израјелјева,
2. Да се познаје мудрост и настава, да се разумију ријечи разумне,
3. Да се прима настава у разуму, у правди, у суду и у свему што је право,
4. Да се даје људима разборитост, младинама знање и помънство,
5. Мудар ће слушати и више ће знати, и разуман ће стећи мудрост,
6. Да разумије приче и значење, ријечи мудријех људи и заговетке њихове.

7. Почетак је мудрости страх Господњи; људи презиру мудрост и наставу
8. Слушај, сине, наставу оца својега, и не остављај науке матери своје.
9. Јер ће бити вијенац од милна око главе твоје, и гривна на глау твој.
10. Сине мој, ако би те мамлила грешница, не пристај;
11. Ако би рекао: ходи с нама да вребамо крв, да засједамо правоне ни за што;
12. Прождаријемо их као гроб живи, и све колике као оне који слазе у јаму;
13. Свакојкога блага добићемо, напунићемо куће своје плућена;
14. Бацаћеш ждријоб свој с нама; један ће нам тоболац бити свјема;
15. Сине мој, не иди на пут с њима, чувај ногу своју од стазе њихове.
16. Јер ноћма својим трче на зло и хите да прољевају крв.

2. Хвалите га према сили његовој, хвалите га према високоме величанству његову.
3. Хвалите га уз глас трубни, хвалите га уз псалтир и гусле.

4. Хвалите га с бубњем и веселем, хвалите га уз жице и орган.
5. Хвалите га уз јасне кимвале, хвалите га уз кимвале громовне.
6. Све што дише нека хвали Господу да! Алалуја!

17. Јер се узладу разалине мреса на очи свакој птици;
18. А они вребају своју крв и засједају својој души.
19. Таки су путеви свијех лакомијех на добитак, који узима душу својим господарима.

20. Премудрост виче на пољу, на улицама пушта глас свој;
21. У највећој вреви виче, на враги-ма, у граду говори своје бесједи:

22. Дуди, докле ћете љубити мудрост? и подсмјевачима докле ће бити мио подсмјих? и безумни докле ће мрзити на знање?

23. Обратите се на карање моје; ево, изасућу вам дух свој, казаћу вам ријечи своје.

24. Што звах, али не хтјесте, пружах руку своју, али нико не мари,
25. Нечо одошците сваки свјет мој, и карања мојега не хтјесте примити;
26. За то ћу се и ја смијати вашој невољи, ругаћу се кад дође чега се бојите;

27. Кад као пустош дође чега се бојите, и погибо вања као олау кад дође, кад навали на вас непоља и мук.
28. Тада ће ме звати, али се не ћу одазвати; рано ће тражити, али ме не ће наћи.

29. Јер мрзите на знање, и страха Господњег не изабраше;

30. Не присташе на мој свјет, и презираше сва карања моја.

31. За то ће јести плод од путова својих, и наситиће се свјетга својих.

ГЛАВА 3.

Сине мој, не заборавај науке моје, и заповијести моје нека храни срце твоје.
2. Јер ће ти доијети дуг живот, добре године и мир.

3. Милост и истина нека те не оставља; привежи их себи на грло, упиши их на плочи срца својега.

4. Те ћеш наћи милост и добру мисао пред Богом и пред људима.

5. Уздај се у Господа свијем срцем својим, а на свој разум не ослањај се.

6. На свијем путовима својим имај га на уму, и он ће управљати стазе твоје.

7. Не мисли сам о себи да си мудар; бој се Господа и уклањај се ода зла.

8. То ће бити здравља путу твојему и заљевање костима твојим.

9. Поштуј Господа имањем својим и правнама од свега дохотка својега;

10. И биће пуне житнице твоје обиља, и пресипаће се вино из каца твојих.

11. Сине мој, не одбањуј настава Господње, и немој да ти досади карање његово.

12. Јер кога љуби Господ онога кара, и као отац сина који му је мио.

13. Благо човјеку који нађе мудрост, и човјеку који добије разум.

14. Јер је боље њом трговати него трговати сребром, и добитак на њој бољи је од злата.

15. Скупља је од Драгога камења, и што је год најмилијих ствари твојих не могу се изједначити с њом.

16. Дуг живот у десници јој је, а у љевници богатство и слава.

17. Путьи су њезини млилу пути и све стазе њезине мирне.

18. Дрво је животно онима који се хватају за њу, и ко је год држи срећан је.

19. Господ је мудрошћу основао земљу, учврдио небеса разумом.

20. Његовом мудрошћу развалише се бездање и облаци каљу росом.

21. Сине мој, да ти то не одазиви очину; чувај праву мудрост и разборитост;

22. И биће живот души твојој и на кит граду твојему.

23. Тада ћеш ићи без бријег путем својим, и нога твоја не ће се слогаћи.

24. Кад мјешеш, не ћеш се плашити, и кад почиваш, сладак ће ти бити сан.

32. Јер ће луде убити мир њихов, и безумне ће погубити срећа њихова.
33. Али ко ме слуша, боравиће безбрижно, и биће на миру не бојећи се зла.

ГЛАВА 2.

Сине мој, ако примениш ријечи моје, и заповијести моје сахраниш код себе,
2. Да пази ужо твоје на мудрост, и пригнеш срце своје к разуму,

3. Ако призовеш мудрост, и к разуму подићеш глас свој,

4. Аво га устражиш као сребро, и као сакривено благо ако добро устрада;

5. Тада ћеш размијети страх Господњи, и познаве Божије наћи ћеш.

6. Јер Господ даје мудрост, из његовијех уста долази знање и разум.

7. Чува правима што доиста јест, шитит је онима који ходе у безазлестности,

8. Да би се држали стаза правдијех, а он чува пут свегаца својих.

9. Тада ћеш размијети правду и суд и што је право, и сваки добри пут.

10. Кад дође мудрост у срце твоје, и знање обилаи души твојој,

11. Помънство ће пазити на те, разум ће те чувати,

12. Избављајући те од зла пута, од људи који говоре опаше ствари,

13. Који остављају праве путе да иду путовима мрзничјем,

14. Који се радују зло чинећи, и играју у замијем опачинама;

15. Којих су путеви криви, и сами су опаша на стазама својим;

16. Избављајући те од жене туђе, од туђинке, која ласка својим ријечима,

17. Која оставља вођа младости своје, и заборава завет Бога својега.

18. Јер к смрти води дом њезин, и к мртвина стазе њезине.

19. Ко год уђе к њој не враћа се, ни ти илази на пут животни.

20. За то ходи путем добријех, и држи се стаза праведничјех.

21. Јер ће праведници наставати на земљи, и безазлени ће остати на њој.

22. А безбожни ће се истријебити са земље, и безазлоници ће се личупати из ње.

25. Не ћеш се плашити од нагле стра-
хоте ни од погибли безбожничке кад
дође.
26. Јер ће ти Господ бити узданица
и чуваће ти ногу да се не уврати.
27. Не одрени добра онима којима
треба, кад можеш учинити.
28. Не говори ближњему својему: иди,
и дођи други пут, и сјутра ћу ти даги,
кад имаш.
29. Не куј зад ближњему својему ко-
ји живи с тобом без бриге.
30. Не свађај се ни с ким без узрока,
ако ти није учинио зло.
31. Немој завидјети насљанику, ни
изабрати којега пута његова.
32. Јер је мрзак Господу законцад, а
у праведних је тајна његова.
33. Проклетство је Господње у кући
безбожничкој, а стан праведнички бла-
госиља.
34. Јер подмјеначима он се подсмива,
а кроткима даје милост.
35. Мудри ће насљједити славу, а
безумнике ће однјети срамота.

ГЛАВА 4.

- Слушајте, дјено, наставу очину, и па-
зите да бисте познали мудрост.
2. Јер вам добру науку дајем, не
остављајте закона мојега.
3. Кад бијаш син у оца својега маад,
и јединац у матере своје,
4. Он ме учаше и говораше ми: нека
прими срце твоје ријечи моје, држи за-
повјести моје и бићеш жив.
5. Прибави мудрост, прибави разум;
не заборавај и не одступај од ријечи
уста мојих.
6. Немој је оставити, и чуваће те,
љуби је, и храниће те.
7. Мудрост је главно; прибави му-
дрост, и за све имање своје прибави
разум.
8. Подижи је, и она ће те узвисити,
прославиће те кад је загрмиш.
9. Метнуће ти на главу вијенац од
милна, врасну круну даће ти.
10. Слушај, сине мој, и прими ријечи
моје, и умножиће ти се године животи.
11. Учим те путу мудрости, водим те
стазама праведим.
12. Кад усходиш, не ће се стезати
кораки твоји, и ако потрчиш не ћеш
се спотакнути.

ГЛАВА 5.

- Сине мој, слушај мудрост моју, к раз-
уму мојему притижи ухо своје,
2. Да се држиш разборитости, и усне
твоје да хране знање.
3. Јер с усана твоје жене капаће мед,
и грло јој је мекше од уља;
4. Али јој је пошљава гораак као
пелен, онтар као мач с обе стране
оштар.
5. Ноге јој слазе к смрти, до пакла
допиру кораки њезине.
6. Да не би мјерио пута животнога,
савијају се стазе њезине да не знаш.
7. За то, дјено, послухајте мене, и не
одступајте од ријечи уста мојих.
8. Нека је далеко од ње пут твој, и не
приближиј се к вратима куће њезине,
9. Да не би доо другима славе своје и
година својих немилостиноме,
10. Да се не би туђинци наситили

- твојега блага и труда твој да не би био
у твојој кући,
11. И да не ридаш на пошљавак, кад
се строни месо твоје и тјисло твоје,
продрљемљеш, док мало склопиш ру-
ке да прилегнеш.
12. И речеш: како мрзак на наставу,
и како срце моје презира карање!
13. И не послушај гласа учитеља
својих, и не принику уха својега к они-
ма који ме учашу!
14. У мало не западох у свако зло
у сред збора и скупштине.
15. Пиј воду из својега студенца и
што тече из твојега извора.
16. Нека се разлагају твоји извори
на поље, и погоди по улцима.
17. Имај их сам за се, а не туђин
с тобом.
18. Благословен да је извор твој, и
весели се женом младости своје;
19. Нека ти је као копуца млада и
као срна лупка; дође њезине нека те
опијају у свако доба, у љубави њезиној
посрли једнако.
20. А за што би, сине, посргао за ту-
ђинком и грамо њедра твоје,
21. Кад су пред очима Господу пу-
тови свачији, и мјери све стазе ње-
гове?
22. Безбожника ће увалити његова
бесакоња, и у ужа грџиха својих за-
пашће се;
23. Умријеће без наставе, и од мно-
штва лудости своје лутаће.

ГЛАВА 6.

- Сине мој, кад се подјемниш за при-
јатеља својега, и даш руку своју ту-
ђинцу,
2. Векао си се ријечима уста својих,
ухватио си се ријечима уста својих.
3. За то учини тако, сине мој, и отро-
сти се, јер си допао у руке ближњему
својему; иди, припадни, и навалаи на
ближњег својега.
4. Не дај сна очима својима, ни вје-
ђама својима дрвјега.
5. Отми се као срна из руке ловцу, и
као птица из руке лтвачу.
6. Иди к мраву, љенивче, гледај пу-
тове његове, и омудрџ.
7. Нема вођа ни управителја ни го-
сподара;
8. И опет приправља љети себи хра-
ну, збира уз жетву пићу своју.

9. Докае ћеш, љенивче, лежати? кад
ћеш устати од сна својега?
10. Доје мало проспаваш, док мало
продрљемљеш, док мало склопиш ру-
ке да прилегнеш.
11. У том ће доћи сиромаштво твоје
као путник и оскудица твоја као ору-
жан човјек.
12. Човјек неваљао и нитков ходи са
зидјем устима;
13. Намигује очима, говори ногама,
показује прстима;
14. Свака му је опасина у срцу, кује
зло свагда, замеће свађу.
15. За то ће у један пут доћи погибао
његова, часом ће се сатрти и не ће
бити дијека.
16. На ово шесторо мрзи Господ, и
седмо је гад души његовој:
17. Очи поносите, језик лажљив и
руке које прољевају крв праву,
18. Срце које кује зло мисли, ноге
које брзо трче на зло,
19. Лажан свијеток који говори лаж,
и ко замеће свађу међу браћом.
20. Чувај, сине мој, заповијест оца
својега, и не остављај науке матере
своје.
21. Привежи их себи на срце за сва-
гда, и случи их себи око грла.
22. Куд да год поћеш, водиће те; кад
заспиш, чуваће те; кад се пробудиш,
разговараће те;
23. Јер је заповијест живака, и наука
је видјело, и пут је животни карање
које поучава;
24. Да те чувају од зла жене, од је-
зика којим ласка жена туђа.
25. Не жажми у срцу својем љепоте
њезине, и немој да те ухвати вјеђама
својих.
26. Јер са жене курве снада човјек
на комад хљеба, и жена пушта лови
драгоцјену душу.
27. Хоће ли ко узети отња у њедра а
хљавне да му се не упале?
28. Хоће ли ко ходити по живом угље-
вљу а ногу да не ожеже?
29. Тако бива ономе који иде к же-
ни ближњег својега; не ће бити без
кривине ко је се год дотакне.
30. Не срамоте лутека који уграде
да насити душу своју, будући гладан;
31. Него кад га уквате плати само-
седмо, да сие имање дома својега.

32. Али ко учини прељубу са женом, безуман је, душу своју губи ко тако чини;
33. Муке и руга допада, и срамота се његова не може избрисати.
34. Јер је љубавна сума жестона у мужа и не штеди на дан освете;
35. Не мари ни за какав откуи, и не прима ако њеи и много дарова давати.

ГЛАВА 7.

Слне, чувај ријечи моје, и заповијести моје сахрани код себе.
2. Чувај заповијести моје и бићеш жив, и науку моју као зеницу очу својих.
3. Привежи их себи на прсте, напиши их на плочи срца својега.
4. Реци мудрости: сестра си ми; и пријатељницом зови разборитост,
5. Да би те чувала од жене туђе, од туђинке, која ласка ријечима.
6. Јер с прозора дома својега кроз ретешку гледаш,
7. И видиш међу људима, опасих мезу дјецом безумна младина,
8. Који иђаше улциом покрај ула везина, и вораиаше путем ка кући везиној,
9. У сумрак, у вече, кад се улоа и смрче;
10. А гле, срете га жена у одијелу куринском и лукава срца,
11. Плаха и пуста, којој ноге не могу стајати код куће,
12. Сад на пољу, сад на улици, код свакога угла вребаше.

13. И узхвати га, и пољуби га, и безобразно рече му:
14. Имам жртве захвалне, данас изврших зајете своје;
15. За то ти изидох на сурет да те тражим, и нађох те.
16. Настрла сам одар свој покривачима везинијем и простирачима Мисирским.
17. Овадила сам постељу своју смиром, адојем и цинетом.
18. Хајде да се опијемо љубављу до зоре, да се веселимо милованем.
19. Јер ми муж није код куће, отишао је на пут даљни,
20. Узео је са собом тобомац новчани, вратиће се кући у одређени дан.

21. Наврати га многим ријечима, глатким уснама својим одвуче га.
22. Отиде за њом одмах као што во иде на клање и као безумник у путу да буде каран,
23. Докле му стријела не пробиде јетру, као што птица леи у замку не знајући да јој је о живот.
24. За то дакле, дјецо, послушајте ме, и пазите на ријечи уста мојих.
25. Немој да застравује срце твоје на путове везине, немој дугети по стазама везинијем.
26. Јер је многе ранла и оборла, и много је ондјех које је све побла.
27. Кућа је везина пут наклени који води у клајети смртне.

ГЛАВА 8.

Не виче ли мудрост? и разум не пушта ли глас свој?
2. Наврх висина, на путу, на распутцака стоји,
3. Код врата, на уласку у град, гдје се отворају врата, виче:
4. Вас вичем, о људи, и глас свој обрвакам к синонима људским.
5. Научите се луди мудрости, и безумни оразумите се.
6. Слушајте, јер ћу говорити велике ствари, и усне моје отворајући се казиваће што је право.
7. Јер уста моја говоре истину, и мрсеа је уснама мојим безбожност.
8. Праве су све ријечи уста мојих, ништа нема у њима криво ни изопачено.

9. Све су обичне разумному и праве су онима који налазе знање.
10. Примите наставу моју а не сребро, и знање радиће него најбоље злато.
11. Јер је боља мудрост од драгога камења, и што је год најмилијих ствари не могу се изједначити с њом.
12. Ја мудрост боравим с разборитишау, и разумно знање налазим.
13. Страх је Господњи мржења на зло; ја мржим на поносити и на охолост и на зли пут и на уста опака.
14. Мој је савет и што год јест; ја сам разум и моја је сила.
15. Мног царви царјуу, и владоади постављају правду.
16. Мног владају кнесови и поглавари и све судије земаљске.

17. Ја љубим оне који мене љубе, и који ме добро траже намање ме.
18. У мене је богатство и слава, постојано добро и правда.
19. Плао је мој боља од злата и од најбољег злата, и добитак је мој бољи од најбољег сребра.
20. Путем праведнијем водим, посредстава правиче,
21. Да онима који ме љубе дам оно што јест, и ризице њихове да наупиним.

22. Господ ме је имао у почетку пута својега, прије дјела својих, прије свакота времена.
23. Прије вијекова постављена сам, прије почетка, прије поставља земље.
24. Кад јоште не бијаше бездана, родила сам се, кад још не бијаше извора обилатих водам.

25. Прије него се горе основаше, прије хумова ја сам се родила;
26. Још не бјеше начина земље ни поља ни почетка праху васиљенском;
27. Кад је уређивао небеса, ондје бијаш; кад је размијерао круг над безданом,
28. Кад је утврђивао облаке горе и крдиено изворе бездану;
29. Кад је постављао мору међу и водама да не пресупају заповијести његове, кад је постављао темеље земљи;

30. Тада бијаш код њега храненица, бијаш му милина сваки дан, и весељах се пред њим свагда;
31. Веселях се на васиљеној његовој, и милина ми је са синонима људским.
32. Таво дакле, синови, послушајте ме, јер благо онима који се држе путова мојих.
33. Слушајте наставу, и будите мудри, и немојте је одбацити.
34. Благо чојеку који ме слуша стражећи на вратима мојим сваки дан и чувајући прагове врата мојих.
35. Јер бо мене налази, налази живот и добља љубав од Господа.
36. А ко о мене грифоти, чини гриво во души својој; сви који мрсе на ме, љубе смрт.

ГЛАВА 9.

Премудрост сазнада себи кућу, и отеса седам ступова;

2. Покла стову своју, раствори вино своје, и постави сто свој.

3. Посла дјевојке своје, те зове сврх висина градских;

4. Ко је луда, нека се уврати овамо. И безумника веди;

5. Ходите, једите хлеба мојега, и пијте вина које сам растворио.

6. Оставите лудост и бићете живи, и идите путем разума.

7. Ко учи подсмјевача, прима срамоту; и ко кори безбожника, прима руг.

8. Не карај подсмјевача да не оправне на те; карај мудра, и љубиће те.

9. Кажу мудрине, и биће још мудрији; поучи праведнога, и знаће више.

10. Почетак је мудрости страх Господњи, и знање је светијех ствари разум.

11. Јер ће се мнош умножити дани твоји и додаће ти се године животу.

12. Ако будеш мудар, себи ћеш бити мудар; ако ли будеш подсмјевач, сам ћеш теглити.

13. Жена безумна плаха је, луда и ништа не зна;

14. И сједи на вратима од куће своје на столици, на висинама градским,

15. Те виче оне који пролазе, који иду право својим путем;

16. Ко је луда? нека се уврати овамо. И безумноме говори:

17. Вода је крадена слатка, и хљеб је сакривен утодан.

18. А он не зна да су ондје мртвачици и у дубоком гробу да су званице Безине.

ГЛАВА 10.

Приче Соломунове.

Мудар је син радост оцу својему, а луда је син жалост матери својој.

2. Не помаже неправедно благо, него правда избавља од смрти.

3. Не да Господ да глудаје душа праведникова, а инање безбожничко размије.

4. Немарна руга осиромашана, а приједна руга обогаћана.

5. Ко збира у љето, син је разуман; ко спава о жетви, син је срамотан;

6. Блаослови су над главом праведника, а уста безбожничка погрива насилије.

7. Словен праведников остаје благо-словен, а име безбожничко трухле.
8. Ко је мудра срца, прима запови-јести; а ко је лудијех усана, пашће.
9. Ко ходи безазлено, ходи поуздано; а ко је опак на путовима својим, погна-ће се.
10. Ко намјугје оком, даје мук; и ко је лудијех усана, пашће.
11. Уста су праведникова извор жи-воту, а уста безбожничка покрива на-сиље.
12. Мрзост замеће свађе, а љубав прикрива све пријеступе.
13. На усанама разумнога налази се мудрост, а за леђа је безумнога ба-тина.

14. Мудри скљанају знање, а уста дугога близу су погибли.
15. Богатство је богатима тврдо град, сиромаштво је сиромасима потпао.
16. Рад је праведников на живот, добитак безбожников на гријех.
17. Ко прима наставу, на путу је к животу; а ко одбацује кар, лута.

18. Ко покрива мржњу, лажљивих је усана; и ко износи срамоту, без-уман је.
19. У многим ријечима не бива без гријеха; али ко задржава усне своје, разуман је.
20. Језик је праведников сребро ода-брано; срце безбожничко не приједи ништа.

21. Усне праведникове пасу многе, а безумни умиру с безумља.
22. Благослов Господњи обогаћава а без мукe.
23. Безумнику је пала чинити зло, а разуман човјек држи се мудрости.

24. Чег се боји безбожник, оно ће га снаћи; а што праведници желе, Бог ће им дати.
25. Као што пролази олуја, тако без-божника вестеје; а праведник је на вјетрином темљу.
26. Какав је опат зублама и дим очи-ма, таки је љенивац онима који га шаљу.

27. Страх Господњи додеје дање, а безбожницима се године презирају.
28. Чекање праведнијех радост је, а надање безбожних пронаде.
29. Пут је Господњи крјеност беза-

зленому, а страх онима који чине бе-закоње.
30. Праведник се не ће нигда поко-лебати, а безбожници не ће наставити на земљи.
31. Уста праведникова износе му-дрост, а језик опак истријебиће се.
32. Усне праведникове знају што је мило, а безбожничка су уста опасина.

ГЛАВА 11.

Лажна су мјерила мрса Господу, а права мјера угодна му је.

2. Када дође охолост, дође и срамота; а у смјернијех је мудрост.
3. Праведне води безазленост њихо-ва, а безаконике сатира злоћа њихова.
4. Не ће помоћи богатство у дан гње-ва, а правда избавља од смрти.
5. Правда безазленог управља пут његов, а безбожние пада од своје без-божности.

6. Праведне избавља правда њихова, а безаконичи хватају се у своју злобу.
7. Када умире безбожник, пропада на-дање, и нај јаче уздање пропада.

8. Праведние се избавља из невоље, а безбожние долази на његово мјесто.
9. Лицемер квари устима ближњег својега; али се праведници избављају знањем.

10. Добру праведнијех радује се град; а кад пропадају безбожници, бива пје-вање.

11. Благословима праведнијех људи подиже се град, а с уста безбожничких раскопава се.

12. Безумник се руга ближњему сво-јему, а разуман човјек мучи.

13. Опадач тумарајући издаје тајну; а ко је вјерна срца, тајни ствар.

14. Гдје нема свијета, пропада на-род, а помоћ је у мноштву свијетлика.

15. Зло пролази ко се јамчи за гтђи-на; а ко мрзи на јамство, без брине је.

16. Жена мила добија част, а силни добијају богатство.

17. Милостив човјек чини добро ду-ши својој, а немилостив уан својему тијелу.

18. Безбожни ради посао пријеваран; а ко сије правду, поуздана му је плата.

19. Ко се држи правде, на живот му је; а ко иде за злом, на смрт му је.

20. Мрски су Господу који су опака

срца; а милу су му који су безазлени хљеба; а ко иде за беспослицима, без-уман је.

21. Зао човјек не ће остати без кара ако и друге уме у помоћ; а сјеме пра-веднијех изобавиће се.

22. Жена лијена а без разума златна је брњица у губрци свинји.

23. Жеља је праведнијех само добро, а очекивање безбожних гњев.

24. Један просина, и све више има; а други тврдује сувише, и све је сиро-машчици.

25. Подарна рука бива богатија, и ко налази, сам ће бити напојен.

26. Ко не да жита, проклиње га на-род, а ко продаје, благослов му је над-главном.

27. Ко тражи добро, добија љубав; а ко тражи зло, задесиће га.

28. Ко се узда у богатство своје, про-пашће; а праведници ће се као грана зеленеги.

29. Ко затире кућу своју, наслиједи-ће вјетар; и безумник ће служити му-дрому.

30. Плод је праведников дрво жи-вотно, и мудри обучава душе.

31. Гдје, праведнику се на земљи пла-ћа, а камо ли безбожнику и грешнику?

ГЛАВА 12.

Ко љуби наставу, љуби знање; а ко мрзи на укор, остаје луд.

2. Добар човјек добија љубав од Го-спода, а човјека заиковца осуђује.

3. Не ће се човјек утврдити безбож-ношћу, а коријен праведнијех не ће се помаћи.

4. Вриједна је жена вијенац мужу својему; а која га срамоти, она му је као трухлеж у костима.

5. Мисли су праведнијех праве, а са-вјети безбожних пријевара.

6. Ријечи безбожних вребају крв, а праведне избављају уста њихова.

7. Обарају се безбожни да их нема, а дом праведнијех остаје.

8. Према разуму спом хвали се чо-вјек; а ко је опак срца, презреће се.

9. Ко се сребна, а има слугу, бољи је од онога који се велича а хљеба нема.

10. Праведник се брине за живот сво-јега живинчета, а у безбожника је ср-це немилостиво.

11. Ко ради своју земљу, биће сит

ГЛАВА 13.

Мудар син слуша наставу оца својега, а подсмјевач не слуша укора.

2. Од плода уста својих снаки ће је-сти добро, а душа неваљалијех људи насиље.

3. Ко чува уста своја, чува своју ду-шу; ко разваљује усне, пропада.

4. Жељна је душа љенивчена, али нема ништа; а душа вриједних љу-ди обогатиће се.

5. На лажну ријеч мрзи праведник; а безбожник се мрзи и срамоти.

21. Никака несрећа не ће задесити праведника, а безбожници ће се на-пунити злом.

22. Мрсе се Господу лажљиве усне, а који раде вјерно, милу су му.

23. Паметан човјек покрива знање, а срце безумнијех разгласује безумље.

24. Рука радљива господариће, а ли-јена ће давати данак.

25. Брига у срцу човјечијем обара; а добра ријеч развеселава.

26. Праведнику је боље него ближње-му његову; а безбожнике заводи пут њихов.

27. Љенивац не ће пећи лова свога, а у вриједна је човјека добро драгоцјено.

28. На путу правде живот је, и буда иде стазе њезна нема смрти.

6. Правда чува онога који ходи безазлено; а безбожност обара грешника.
7. Има ко се гради богат а нема ништа, и ко се гради сиромах а има велико благо.
8. Отегну је за живог човјеку богатство негово, а сиромас не слуша пријетње.
9. Видјело праведничко свијетли се, а жажак безбожнички угасиће се.
10. Од охолости бива само сваба, а који примају свијет, у вих је мудрост.
11. Благо које се таштином тече уклања се, а ко сабира руком, умножава.
12. Дуго надале мори срце, а жеља је испуњена дрво живота.
13. Ко презире ријеч, сам себи уди; а наука је мудрога извор животни да се сачува пругала смртних.
15. Добар разум даје љубав, а пут је беззаконички хрпава.
16. Сваки паметан човјек ради а разумом, а безуман разлиси безумље.
17. Гласник безбожан пада у зло, а вјеран је посланик лијеч.
18. Сиромаштво и срамота доћи ће на онога који одбацује наставу; а ко чува карање, прославиће се.
19. Испуњена је жеља сласт души, а безумника је мрско одступити ода зла.
20. Ко ходи с мудрима постаје мудар, а ко се дружи с безумницима постаје гори.
21. Грјешнике гони зло, а праведницима се враћа добро.
22. Добар човјек оставља насљедство синовима синова својих, а грјешничко имање чува се праведнику.
23. Изобила хране има на њиви сиromашкој, а има ко пропада са зле управе.
24. Ко жали прут, мрзи на сина својега; а ко га љуби, кара га за времена.
25. Праведник једе, и сита му је душа; а гроб безбожничка нема доста.
26. Мудра жена зида кућу своју, а луда својим рукама распона.
27. Ко ходи право, боји се Господа; а ко је онак на својим путовима, презире га.
3. У устима је безбожничкијем прут охолости, а мудро чувају уста њихова.
4. Где нема волава, чисте су јасле; а обилата је жетина од силе воловске.
5. Истинит свијеток не лаже, а лажан свијеток гонори лаж.
6. Подсмјвач тражи мудрост, и не нахођи је; а разумному је знање лако мачи.
7. Иди од човјека безумна, јер не ћеш чути паметне ријечи.
8. Мудрост је паметнога да пази на прут свој, а безумље је безумничјем пријера.
9. Безумника је шала грјех, а међу праведника је добра воља.
10. Срце свачије зна јед душе своје; и у весеље негово не мијеша се други.
11. Дом безбожнички распонаће се, а колони праведничјех пријетаће.
12. Неки се пут чини човјеку прав, а крај му је пут к смрти.
13. И од смјиха боли срце, и весељу крај бива жалост.
14. ПUTOHа својих псистиће се ко је изопачена срца, али га се клони човјек добар.
15. Луд вјерује свашта, а паметан пази на своје кораке.
16. Мудар се боји и углања се од зла, а безуман навире и слободан је.
17. Начео човјек чини безумље, а на-костан је човјек мрзак.
18. Луд напљећује безумље, а разборити вјенчава се знањем.
19. Клањају се зли пред добрим и безбожни на вратима праведног.
20. Убоги је мрзак и пријатељу свом, а богати имају много пријатеља.
21. Ко презире ближњег својега грјешни; а ко је милостив убогим, благо њему.
22. Који смилувају зло, не дугају ли; а милостив и вјера биће онима који смишљају добро.
23. У сваком труду има добитка, а говор уснама само је сиромаштво.
24. Мудрима је вијенац богатство нишово, а безумље безумничје остаје безумље.
25. Истинит свијеток избавља душе, а лажан говори пријера.
26. У страху је Господњем јаво поуздање, и синовима је уточиште.
27. Страх је Господњи извор живо-

- ту да се човјек сачува од пругала смртних.
28. У мноштву је народа слава цару; а кад нестаје народа, пропаст је владаоцу.
29. Ко је спор на гњев, велика је рачуна; а ко је нагао показује лудост.
30. Живот је тједу срце здраво, а завист је трухљав у востима.
31. Ко чини криво убогоме, срамоти створитеља његова; а поштује га ко је милостив сиромасу.
32. За зло поврнуће се на безбожника, а праведник нади се и на смрти.
33. Мудрост почива у срцу разумна човјека, а што је у безумника познатије се.
34. Правда подиже народ, а грјех је срамота народима.
35. Мио је цару разуман слуга, али на срамотна гњиви се.
15. Сли су дани невољничкови зми; а ко је весела срца, на говори је једнаво.
16. Боље је мало са страхом Господњим него велико благо с немизом.
17. Боље је јело од зеља гдје је љубав него од вола утојена гдје је мржња.
18. Човјек гњевљив замеће распу; а ко је спор на гњев, утишава свађу.
19. Пут је лијенога као ограда од трња, а стаза је праведничјех настуа.
20. Мудар је син радост оцу, а човјек безуман презире матер своју.
21. Безумље је радост безумнику, а разуман човјек ходи право.
22. Намјере се расипају кад нема свавјета, а тврдо стоје гдје је много свјетлика.
23. Гадује се човјек одговором уста својих, и ријеч у вријеме камо је добра!
24. Пут к животи иде горе разумноме да се сачува од пакла оздо.
25. Господ распона кућу повоситима, а међу удорници утврђује.
26. Мрске су Господу мисли зле, а бесједе чистих миле су.
27. Лакомац затире своју кућу, а ко мрзи на поклоне жив ће бити.
28. Срце праведничко премилушта шта ће говорити, а уста безбожничка ригају зло.
29. Далено је Господ од безбожничјех, а молтву праведничјех чује.
30. Вид очини весели срце, добар глас гоји кости.
31. Ухо које слуша карање животно наставаће међу мудрима.
32. Ко одбакује наставу, не мари за душу своју; а ко слуша карање, бива разуман.
33. Страх је Господњи настава к мудрости, и прије славе иде смиреност.
- ГЛАВА 16.
- Човјек спрема срце, али је од Господа што ће језик говорити.
2. Човјеку се сви путеви његови чисте, али Господ испитује душе.
3. Остави на Господа дјела своја, и биће тврде намјере твоје.
4. Господ је створио све сам за се, и безбожника за зли дан.
5. Мрзак је Господу ко је год пово-сита срца, и не ће остати без кара ако ће и друге узети у помоћ.
- Оговор благ утишава гњев, а ријеч пријера подиже срдачу.
2. Језик мудријех људи уварашава знање, а уста безумничјех просијају безумље.
3. Очи су Господње на сваком мјесту гледајући зле и добре.
4. Здрав је језик дрво живоотно, а опачина с њета кршење од вјетра.
5. Луд се руга наставом оца својега; а ко прима укор, бива паметан.
6. У кући праведничковој има много блага; а у дохотку је безбожничкову расап.
7. Усне мудријех људи сију знање, а срце безумничко не чини тако.
8. Жртва је безбожничка гад Господу, а молтва праведничка гад Господу.
9. Гад је Господу пут безбожничков; а ко иде за правдом, њега љуби.
10. Карање је зло ономе ко оставља прут; који мрзи на укор, умријеће.
11. Пакао је и погибав пред Господом, а камо ли срца синова човјечјих.
12. Подсмјвач не љуби онога ко га кори, нити иде к мудрима.
13. Весело срце весели лице, а жалост у срцу обара дух.
14. Срце разумно тражи знање, а уста безумничјех људи наслјађу се безумље.

6. Милошћу и истином очишћа се безаконе, и сгрехом Господњим уклања се човјек ода зла.
7. Кад су тији путеви мила Господу, мири с њим и непријатеље његове.
8. Боље је мало с правдом него много доходака с неправдом.
9. Срце човјеције измишља себи пут, али Господ управља кораке његове.
10. Пророштво је на уснама цренивјем, у суду не ће погријешити уста његова.
11. Мјерила и потези прави од Господа су, и све камење у тобоку његово је дјело.
12. Гадно је царевима чинити неправду, јер се правдом утврђује пријесто.
13. Миле су царевима усне праведне, и они љубе онога који говори право.
14. Гњез је царев гласник смртни, али мудар човјек ублажиће га.
15. У веселу је лицу цареву живот, и љубав је његова као облак с познијем дједом.
16. Колико је боље тећи младост него зато! и тећи разум колико је љепше него сребро!
17. Пут је праведнијех уклањање ода зла, чува душу своју ко пазни на пут свој.
18. Охолост долази пред погибав, и поносат дух пред пропаст.
19. Боље је бити познана духа с кропкама него дијелити плаћен с охолима.
20. Ко пазни на ријеч, налази добро, и ко се узда у Господа, благо њему.
21. Ко је мудра срца, зоне се разуман, а сласт на уснама умножава науку.
22. Извор је животу разум онама који га имају, а наука безумнијех безвље је.
23. Срце мудрога разумно управља устима његовијем, и додаје науку уснама његовијем.
24. Љубавне су ријечи сат меда, сласт души и здравље кости.
25. Неки се пут чини човјеку прав, а крај му је пут к смрти.
26. Ко се труди, себи се труди, јер га његове уста његова.
27. Човјек неваљао копа зло, и на уснама му је као огњ воји пали.
28. Опака човјек замеће сваћу, и одаз раставља главне пријатеље.

ГЛАВА 17.

- Бољи је залаг суха хљеба с миром него кућа пуна поклане стове са снјом.
2. Разуман слуга биће господар над сином срамотнијем и с браћом ће дијелити напљедство.
3. Толиконица је за сребро и пећ за злато, а срца испушава Господ.
4. Зао човјек пазни на усне зле, а лажљивац слуша језик пакостан.
5. Ко се руга сиромашу, срамоти створитеља његова; ко се радује несрећи, не ће остати без кара.
6. Вијенац су старцима ујнци, а слава синовима оци њихови.
7. Не приличи безумном висока бесјед, а камо ли кнезу лажљива бесјед?
8. Поклон је Араги камен ономе који га прима, куда се год окрене напреду.
9. Ко покрива пријеступ, тражи љубав; а ко показује ствар, раставља главне пријатеље.
10. Укор тишти разумнога већма него дуодга сто удараца.
11. Зао човјек тражи само одмет, али ће се љут гласник послати на њ.
12. Боље је да човјека сретеш међиједна војој су отети међиједни, него безумник у свом безумљу.
13. Ко враћа зло за добро, не ће се зло одмаћи од куће безумљиве.
14. Ко почне сваћу, отвори уставу водо; за то прије него се заметне, проћи се распре.
15. Ко оправда кривога и ко осуди правотога, обожња су рад Господу.
16. На што је благо безумноме у руци кад нема разум да прибави мудрост?
17. У свако доба љуби пријатеља, и брат постаје у невољи.

18. Човјек безуман даје руку и јамчи се за пријатеља својета.
19. Ко милаје сваћу, милајује гријех; ко подиже у вис врата своја, тражи погибав.
20. Ко је опака срца, не ће наћи добра; и ко дволити језиком, напаше у зло.
21. Ко роди безумна, на жалост му је, нити ће се радовати отац људа.
22. Срце весело помаже као лијек, а дух жалостан суши кости.
23. Безбожник прима поклон из њедара да препрати путове правди.
24. Разумному је на лицу мудрост, а очи безумнику ерљју на крај земље.
25. Жалост је оцу својему син безуман, и јад родитељици својој.
26. Није добро глобити праведника, ни да кнезови бију кога што је радио право.
27. Устезе ријечи своје човјек који зна, и тиха је душа човјек разуман.
28. И безуман кад мучи, мисли се да је мудар, и разуман, кад стискује усне своје.
13. Ко одговара прије него чује, то му је лудост и срамота.
14. Дух човјеци сноси бол свој; а дух оборен ко ће подићи?
15. Срце разумна човјека добања знање, и ухо мудрога тражи знање.
16. Дар човјеку шири мјесто и води га пред властеле.
17. Праведан се чини ко је приу у својој распри, али кад дође ближије његов, испитује се.
18. Распре прекида ждријед, и измјећу саднијех расућује.
19. Угријеђен је брат као тврда град, и сваћа је као придеворница на двору.
20. Свакому се трубух сити плодом уста његовијех, дохотком од усана својих сити се.
21. Смрт је и живот у власти језику, и ко га милајује, јешће плод његов.
22. Ко је нашао жену, нашао је добро и добио љубав од Господа.
23. Сиромаш говори молећи, а богат одговара оштро.
24. Ко има пријатеља, ваља да поштуна пријатељски, јер има пријатеља вјернијих од брата.

ГЛАВА 18.

- Човјек самовољан тражи што је вему мило и мијеша се у свашта.
2. Безумнику није мило разум него да се јавља срце његово.
3. Кад дође безбожник, дође и руг, и пријекор са срамотом.
4. Ријечи су из уста човјецијих дубока вода, извор је мудрости поток који се ражљавна.
5. Није добро гледати безбожнику ко је, да се учини криво правому на суду.
6. Усне безумникове пристају у сваћу, и уста његова довиљу бој.
7. Безумнику су уста његова погибав, и усне његове пругло души његовој.
8. Ријечи су опадачеве као избијенијех, али славе унутра у трубух.
9. И ко је немаран у послу свом брат је распикући.
10. Трда је кула име Господње, к њему ће утећи праведник, и биће у високом заклону.
11. Богатство је богатоме јак град и као висока зид у његовој мисли.
12. Пред пропаст подиже се срце човјеку, а прије славе иде смијерност.

ГЛАВА 19.

- Сиромаш који ходи у безвласности својој бољи је него опаки уснама својим, који је безуман.
2. Кад је душа без знања, није добро; и ко је бријех ногу, спотиче се.
3. Лудост човјеција превраћа пут његов, а срце се његово гњевни на Господа.
4. Богатство прибавља много пријатеља, а сиромаша оставља пријатеља његов.
5. Лажан свједок не ће остати без кара, и ко гонори лаж, не ће утећи.
6. Многи угађу кнезу, и свака је пријатељ човјеку податљиву.
7. На сиромаша мрзе сва браћа његова, још више се пријатељи његови удаљују од њега; виче за њима, али их нема.
8. Ко прибавља разум, љуби душу своју; и ко пазни на мудрост, наћи ће добро.
9. Свједок лажан не ће остати без кара, и ко говори лаж, полинуће.
10. Не додикују безумном милине, ни слази да влада вневизима.

11. Разум задржава човјека од гњева, и част му је милошћу кривицу.
 12. Царена је срдња као рика младог-га лава, а љубав је његова као роса трави.
 13. Безуман је син мук олу својему, и свадљивост женина непрестано про-кисивање.
 14. Кућа и имање напљећује се од отаца; а од Господа је разумна жена.
 15. Лијеност наводи тврда сан, и не-марљива душа глудоваће.
 16. Ко држи заповијести, чува душу своју; а ко не мари за путове своје, погинуће.
 17. Господу позавна ко поглавава сн-роману, и плагиће му за добро његово.
 18. Карај сина својег докле има на-дава, и на погубао његову да не пра-пта душа твоја.
 19. Велик гнев показуј кад прашташ вар, и кад опростиш, послатје већа поварај.
 20. Слушај сајет и примај наставу, да послатје будеш мудар.
 21. Много има мисли у срцу човје-чијем, али што Господ научи оно ће остати.
 22. Жеља човјеку треба да је да чини милост, а бољи је сироман него љажа.
 23. Страх је Господња на живот; у кога је он, борави сит, нити га похо-ди зло.
 24. Љенивац кривје руку своју у ве-дра, ни кустима својим не приноси је.
 25. Удри подсмјевача да лади ому-дра, и разумнога накарај да разумије науку.
 26. Син срамотан и пријекоран упро-нашћује она и одгони матер.
 27. Немој, сине, слушати науке која одводи од ријечи разумнијех.
 28. Неваљао сједок подсмјевача се правди, и уста безбожничка прождиру несправду.
 29. Готови су подсмјевачима судови и безумницима бој на леђа.

ГЛАВА 20.

Вино је подсмјевач и силовито пиће немирник, и ко год за њим пута не ће бити мудар.
 2. Страх је царев као рика младог лава; ко га дражи, грдијени својој души.

3. Слава је човјеку да се овани свађе; а ко је год безуман, уплаће се.
 4. Ради зиме љенивац не оре; проси о жетви, и ништа не добија.
 5. Савет је у срцу човјецијем дубока вода, али човјек разуман прле га.
 6. Највише људи хвали се својом до-броћом; али ко ће наћи човјека исти-нита?
 7. Праведник једнако холи у безазле-ности својој; благо синовима његовијех послатје њега!
 8. Цар сједен на пријестолу судском расипа очма својим свако зло.
 9. Ко може рећи: очистио сам срце своје, чист сам од грјеха својег?
 10. Двојак погет и двојава мјера, обоје је мрско Господу.
 11. По дјелма својим познате се и дјетете хоће ли бити чисто и хоће ли бити право дјело његово.
 12. Ухо које чује, и око које види, обоје је Господ начинио.
 13. Не љуби сна, да не оспромашиш; отворај очи своје, и бићеш сит хљеба.
 14. Не ваља, не ваља, говори ко гу-пује, а кад отиде онда се хвали.
 15. Има злата и много бисера, али су мудре усне најдрагоцјенији налит.
 16. Узми хаљину онеме који се под-јемчи за туђина, узми залог од њега за туђинку.
 17. Свадак је човјеку хљеб од при-јеваре, али му се послатје науке уста пијесца.
 18. Мисли се утврђују сајетом; за то разумно ратуј.
 19. Ко отрива тајну, поступа не-вјерно; за то се не мијешај с омијем који разваљује уста.
 20. Ко негује она својета или матер своју, његов ће се жижак угасити у црном мраку.
 21. Напљеђство које се из почетка брзо добија, не бива на поплетку бла-гословено.
 22. Не говори: врагићу зло. Ченај Господа, и сачуваће те.
 23. Мрзак је Господу двојак погет, мјерца лажна нијесу добра.
 24. Од Господа су кораци човјеци, а човјек како ће разумети пут његов?
 25. Замва је човјеку да прождре светину, и послатје зајетја опет да тражи.

26. Мудар цар расипа безбожнике и пушта на њих коло.
 27. Видјело је Господње душа човје-чија, истражује све што је у срцу.
 28. Милост и истина чувају цара, и милошћу подупиру свој пријесто.
 29. Слава је младим сила њихо-ва, а старика част сјједа васа.
 30. Модрице од боја и ударци који продиру до срца јесу лијек зломе.

ГЛАВА 21.

Срце је царво у руци Господу као по-тоди водени; куда год хоће, савија га.
 2. Сваки се пут човјеку чини прав, али Господ испитује срца.
 3. Да се чини правда и суд, милотије је Господу него жртва.
 4. Попосите очи и надуто срце и ора-ње безбожничко грјех је.
 5. Мисли вриједна човјека доносе оби-ље, а свакога нагла сиромаштво.
 6. Благо сабрано језиком лажњива-јем тапгина је која пролази међу оне који траже смрт.
 7. Грјабез безбожничјех одијеће их, јер не хтјеше чинити што је право.
 8. Чии је пут крив, он је туђ; а ко је чист, његово је дјело право.
 9. Боље је сједети у углу од крова него са женом свадљивом у кући за-једничкој.
 10. Душа безбожничкова жели зло, ни пријатељ његов не налази милости у њега.
 11. Кад подсмјевач бива каран, ду-ди мудре; и кад се мудри поучава, прима знање.
 12. Учи се праведник од куће без-божничкове, кад се безбожници обарају у зло.
 13. Ко затискује ухо своје од вине убогота, виваће и сам, али не ће бити услашчен.
 14. Дар у тајности утишава гњев, и поклад у недрима жестоку срду.
 15. Радост је праведнику чинити што је право, а страх онима који чине бе-законе.
 16. Човјек који зађе с пута мудрости погинуће у збору мртвијех.
 17. Ко љуби весеље, биће сироман; ко љуби вино и уље, не ће се обогати.
 18. Отврд за праведнике биће безо-жничк и за добре безаконик.

19. Боље је живијети у земљи пустој не-го са женом свадљивом и гњевљивом.
 20. Драгоцјено је благо и уље у ста-ну мудрота, а човјек безуман про-ждиру га.
 21. Ко иде за правдом и милошћу, наћи ће живот, правду и славу.
 22. У град јаких улази мудри, и оба-ра силу у коју се уздају.
 23. Ко чува уста своја и језик свој, чува душу своју од невоља.
 24. Попоситом и обијесном име је подсмјевач, који све ради бијесно и около.
 25. Љениваца убија жеља, јер руке његове не ће да раде;
 26. Сваки дан жели; а праведник даје и не штеди.
 27. Жртва је безбожничка гада, а камо ли кад је приносе у грјеху?
 28. Лажни свједок погинуће, а чо-вјек који слуша, говоритће свагда.
 29. Безбожник је безобразан, а пра-ведник удешава своје путе.
 30. Нема мудрости ни разума ни са-вјета на супрот Богу.
 31. Коњ се опрема за дан боја, али је у Господа спасене.

ГЛАВА 22.

Боље је име него велико богатство, и милост је боља него сребро и злато.
 2. Богат и сироман среттају се; обо-јицу је Господ створио.
 3. Паметан човјек види зло и склони се, а лади идат даље и плаћају.
 4. Смирности и страху Господњему плава је богатство и слава и живот.
 5. Трње и замке су на путу опако-га; ко чува душу своју, биће даљеко од тога.
 6. Учи дјетете према путу којим ће ићи, па не ће одступити од њега ни кад остари.
 7. Богат господари над сиромасима, и ко узима у зајам бива слуга оному који даје.
 8. Ко сјје безаконе жеће мук, и пруга гњева његова нестаће.
 9. Благо око биће благословено, јер даје хљеба својета убогуму.
 10. Отврдјај подсмјевача, и отиди ће распра и престаће свађа и срамота.
 11. Ко љуби чисто срце, и чие су усне љубазне, њему је цар пријатељ.

12. Очи Господње чувају знање, а по-
слове безаконикове обира.
13. Љењивац говори: лав је на пољу;
наспред улаче погинуто бих.
14. Уста су туђих жена јама дубо-
ка; на кога се гњевни Господ, онако ће
пасти.
15. Безумље је привезано дјетету на
срце; прут којим се кара, укљониће га
од њега.
16. Ко чини криво сиромашу да умно-
жи своје, и во даје богатома, за цијело
ће осиромашити.
17. Пригни ухо своје и слушај рије-
чи мудријех људи, и срце своје привиј
к науци мојој.
18. Јер ће ти бити милна ако их
сложиш у срце своје, ако све буду по-
рефене на уснама твојим.
19. Да би ти уздаље било у Господа,
какојем ти ово данас, а ти тако чини.
20. Нијесам ли ти написао знамените
ствари за савјете и знање,
21. Да бих ти показао тврђу истини-
тијех ријечи да би могао истинитијем
ријечима одговарати онима који пош-
љу к теби?
22. Не отимај сиромашу за то што
је сиромаш, и не загири невољнога на
вратима.
23. Јер ће Господ бранити њихову
ствар, и отеће душу онима који њима
отимају.
24. Не дружи се с чојском гњевљи-
вијем и не иди са жестокима,
25. Да се не би навикао на путове
ветове и метнуо замке на душу своју.
26. Не буди од онијех који руку дају,
који се јамче за дугове.
27. Ако немаш чим платити, за што
да се однесеш постела испод тебе?
28. Не помичи старе међе, коју су по-
ставили они твоји.
29. Јеси ли видело чојска устаона на
посу? Таки ће пред паревима стара-
ти, а не ће стајати пред простацима.

ГЛАВА 23.

Кад сједеш да једеш с господином, па-
зи добро што је пред тобом.
2. Иначе би сатерао себи нож у главо,
ако би био лако.
3. Не жели преслачака његовијех, јер
су лажна храна.

4. Не мучи се да се обогатиш, и про-
ђи се своје мудрости.
5. Хоћеш ли бацити очи своје на оно
чега брзо нестаје? Јер научили себи кри-
ла и као орло одлети у небо.
6. Не једи хљеба у завидљивца, и не
жели преслачака његовијех.
7. Јер како он тебе цијени у души
својој тако ти јело његово. Говориће
ти: једи и пиј; али срце његово није
с тобом.
8. Залогаш што поједеш избљугавен,
и изгубићеш љубавне ријечи своје.
9. Пред безумнијем не говори, јер
не ће марити за мудрост бесједне твоје.
10. Не помичи старе међе, и не сту-
пај на њиву сирочади.
11. Јер је јак осветник њихов; бра-
ниће ствар њихову од тебе.
12. Обрати к науци срце своје и уши
своје к ријечима мудријех.
13. Не урађај кара дјетету; кад га
бијеш прутом, не ће умријети.
14. Ти га биј прутом, и душу ћеш му
избавити из пакла.
15. Сине мој, ако буде мудро срце
твоје, веселиће се срце моје у жени;
16. И играће бубрези моји кад усне
твоје стану говорити што је право.
17. Срце твоје нека не завиди греш-
ницима, него буди у страху Господ-
њем вазда.
18. Јер има плата, и надање твоје
не ће се загуби.
19. Слушај, сине мој, и буди mudar
и управи путем срце своје.
20. Не буди међу пијаницама ни ме-
ђу изјелцима.
21. Јер пијаница и изјелница осиро-
машниће, и сплавач ходиће у ритам.
22. Слушај она својета који те је ро-
дио, и не презири матере своје кад
остари.
23. Купиј истину и не продај је;
купциј мудрост, знање и разум.
24. Веома се радује отац праведни-
ков, и родитељ мудрога весели се
с њега.
25. Нека се дакле весели отац твој
и мати твоја, и нека се радује роди-
тељка твоја.
26. Сине мој, дај ми срце своје, и очи
твоје нека пази на моје путе.
27. Јер је крива дубока јама, и гње-
сан студенац туђа жена.

28. Она и засједа као лупеж и умно-
жава злочинце међу људима.
29. Кома: јак? коме: кук? коме
свађа? коме вика? коме ране ни за
што? коме првен у очима?
30. Који сједе код вина, који иду те
траже расворена вина.
31. Не гледај на вино кад се ружени,
кад у чаши показује лице своје и упра-
во искаче.
32. На пошљак ће као змија ујести
и као асида упећи.
33. Очи ће твоје гледати на туђе же-
не, и срце ће твоје говорити опасне.
34. И бићеш као онај који лежи
у сред мора и као онај који спава наврх
једра.
35. *Рећи ћем:* избипше ме, али ме не
забоље; тукоше ме, али не осјетих;
кад се пробудим, мћи ћу опет да тра-
жим го.

ГЛАВА 24.

Не завиди злијем људима нити жели
да си с њима.
2. Јер о погибли мисли срце њихово
и усне њихове говоре о мучи.
3. Мудрошћу се зида кућа и разумом
утврђује се.
4. И знањем се цуне кљидити свакога
блага и драгоцјена и мида.
5. Мудар је чојек јак, и разуман је
чојек сликан снагом.
6. Јер мудројем савјетом ратоваћеш,
и ибављење је у мноштву савјетника.
7. Високе су безумноме мудрости, не
ће отворити уста својих на вратима.
8. Ко мисли зло чинити зваће се зли-
ковац.
9. Мисао безумникова гријех је, и под-
сјенак је гад људски.
10. Ако клонеш у невољи, скратиће
ти се сила.
11. Избављај похватане на смрт, и
не ће ли дознати и који чува душу твоју
ти од вих.
12. Ако ли речеш: гле, нијесмо зна-
ли за то; не ће ли разумјети онај који
испитује срца, и који чува душу твоју
не ће ли дознати и платити свакоме
по дјелима његовијем?
13. Сине мој, једи меа, јер је добар,
и сат, јер је славак граду твојему.
14. Тако ће бити познање мудрости
души твојој, кад је вађеш; и биће

ГЛАВА 25.

И ово су приче Соломунове које сабраше људи Јевекије цара Јудина.

2. Слава је Божија скривати ствар, а слава је царска истраживати ствар.
3. Бисна небу и дубина земљи и срце царина не може се досегнути.
4. Узми од сребра троску, и изађи ће ланцу заклад.
5. Узми безбожника испред цара, и увардиће се правдом пријесто његов.
6. Не величај се пред царем и не стај на мјесто гдје стоје властели.
7. Јер је боље да ти се важе: ходи горе, него да те понизе пред кнезом да видиш својим очима.
8. Не иди одмах да се преш, гледај шта би чинио на пошлетку ако би те осрамотио ближњи твој.
9. Расправи ствар своју с ближњим својим, али туђе тајне не откривај.
10. Да те не би посвао ко чује, и срамота твоја да не би остала на теби.
11. Златне јабуке у сребрнјем судима јесу згодне ријечи.
12. Златна је гривна и намет од најбољег злата мудри епарч ономе који сања.
13. Вјеран је посланик као студен шњевна о жетви онима који га пошљу, и расклађује душу својим господарима.
14. Ко се хвали даром лажнијем, он је као облаци и вјетар без дажда.
15. Стрљецем се ублажава кнез, и мен јесик лони кости.
16. Кад нађеш мед, једи колико ти је доста, да не би наједавши га се избљубао га.
17. Ријечко нека ти нога ступа у кућу ближњег твојега, да не би наситиши се тебе омрзаво на те.
18. Ко год говори лажно сједочанство на блажњег својега, он је као маљ и мах и општра стрјелца.
19. Уздање је у невјерника у невољи зуб сломањен и нога уганута.
20. Ко црва цјесме жалосном срцу, он је као онај који свлачи хаљину на зими, и као онај на салитру.
21. Ако је гладан ненавидник твој, нахрани га хљеба, и ако је жедан, напој га воде.
22. Јер ћеш живо угљевље згрунути

на главу његову, и Господ ће ти платити.

23. Сјеверни вјетар носи дажда, а по-тајни јесик лице срдито.
24. Боље је сједети у углу од крова него са женом свадљивом у кући заједничкој.
25. Доobar је глас из даљне земље као студена вода жедној души.
26. Праведник који пада пред безбожником јест као извор ногама замућен и као студенац покварен.
27. Јести много меда није добро, и истраживати славу није славно.
28. Ко нема власти над духом својим, он је град разваљен без зидова.

ГЛАВА 26.

Као свијет у љето и дажда о жетви, тако не доликује безумноме жаст.

2. Као врабац кад прхне и ласта кад одлети, тако клетва незаслужена не ће доћи.
3. Бич коњу, узда магарицу, а батина безумницима на леђа.
4. Не одговарај безумнику по безумљу његову, да не будеш и ти као он.
5. Одговори безумнику прена безумљу његову, да не мисли да је мудар.
6. Ко шаље безумника да му што сврши, он одсијеча себи ноге и пије неправду.
7. Како хроми храмље ногама својим, така је бесједа у устима безумнијех.
8. Као да баца драги камен у томи-лу камења, тако ради ко чини част безумноме.
9. Као три каа дође у руку пијаноме, така је бесједа у устима безумнијех.
10. Много муче задаје сјама ко плаћа безумнику и ко плаћа преступницима.
11. Као што се пас повраћа на своју блувотину, тако безумник понавља своје безумље.
12. Јеси ли видио човјека који мисли да је мудар? више има надања од безумнога него од њега.
13. Љенивац говори: љути је лав на путу, лав је на улицама.
14. Као што се врата обрну на человима својим, тако љенивац на постељи својој.
15. Љенивац крије руку своју у њедра, тешко му је прицијети је и устима.

ни пријатеља оца својега, и у кућу брата својега не улази у несрећи својој: бољи је сусјед близу него брат далеко.

11. Сине мој, буди мудар и обрадуј срце моје, да имам шта одговорити оному ко ме рука.
12. Паметан човјек види зло и склони се, а луди иду даље и плаћају.
13. Узми хаљину оному који се подјамчи за туђина, и узми залог од њега за туђину.
14. Ко благосиља пријатеља својега на глас рано устајући, примлиће му се за клевету.
15. Непрестано капање кад је велик дажда, и жена свадљива, једно су;
16. Ко је уставља, уставља вјетар, и она се одвје као мирисаво уље у десници.
17. Гвожђе се гвожђем општри, тако човјек општри лице пријатеља својега.
18. Ко чува смогву, јешће рода њезина; тако ко чува господара својега, биће поштован.
19. Како је у води лице према лицу, тако је срце човјечије према човјеку.
20. Гроб и пронаст нигда се не могу заситити; тако очи човјечије нигда нијесу ситне.
21. Сребро у топионици и злато у пећи а човјек у устима онога који га хвали *мождаје се*.
22. Да безумнога туцаш у ступи тучком с прекрутом, не би отишло од њега безумље његово.
23. Добро гледај стову своју и стајај се за стада своја.
24. Јер богатство не траје до вијека нити круна од кољена до кољена.
25. Кад трава нарасте и поваже се зелен, купи се трава по планинама.
26. Јагањци су ти за одијело, и јагањци су ти за живу.
27. И доста има маријена којега теби за јело, и за јело твојему дому и за храну твојим дјевојкама.

ГЛАВА 28.

Дјеже безбожници кад их нико не гонни, а праведници су као лавићи без стреха.

2. Кад се у земљи зла чине, настају јој многи кнезови; али кад се нађе човјек разуман и вјешт, остаје дуго.
3. Човјек сиромах који чини криво

ГЛАВА 27.

Не хвали се сјутрашњим даном, јер не знаш шта ће дан доијети.

2. Нека те хвали други, а не твоја уста, туђин, а не твоје усне.
3. Тежак је камен, и пијесак је тежак; али је гњев безумнијех тежи од објегега.
4. Јарост је немилостива, и гњев је плах; али ко ће одолети зависти?
5. Бољи је јавни укор него тајна љубав.
6. Ударни од пријатеља истинити су, а цјелави ненавидликови лажни.
7. Душа сита гаси сал, а гладној души слатко је све што је горко.
8. Кака је птица која одлети из својега гнијезда, тако је човјек који отиде из својега мјеста.
9. Уље и кад весели срце, тако је пријатељ славак светлом срданијем.
10. Не остављај пријатеља својега

- уболима јест као сланин дажда иза којега не остаје хљеба.
4. Који остављају закон, хвале безбожнике; а који држе закон, противе им се.
 5. Зли људи не разумију што је право; а који траже Господа, разумију све.
 6. Боља је сиромах који ходи у безавности својој него ко иде кривцием путовима ако је и богат.
 7. Ко чува закон, син је разуман; а ко се дружи с извјесцима, срамоти оца својега.
 8. Ко умножава добро своје ујмом и придавком, сабира опоме који не раз- давати сиромасима.
 9. Ко одраћа ухо своје да не чује закона, и молитва је његова мрска.
 10. Ко заводи праве на зао пут, па- шће у јаму своју, а безавлени насли- једнће добро.
 11. Богат човјек мисли да је mudar, али разуман сиромаш испитује га.
 12. Кад се радују праведни, велика је слава; а кад се подижу безбожници, тражи се човјек.
 13. Ко крије пријеступе своје, не ће бити срећан; а ко признаје и оставља, добиће милост.
 14. Благо човјеку који се свагда бо- ји; а ко је тврдоглав, упада у зло.
 15. Безбожник који влада народом сиромашницем, лав је који риче и мед- вјед гладан.
 16. Кнез без разума чини много не- правде, а који мрзи на лакоумство, жи- вјеће дуго.
 17. Човјек који чини насиље крви људској, бјежаће до гроба, и нико га не ће задржати.
 18. Ко ходи у безавленици, спашиће се; а ко је опак на путовима, пашиће у један мах.
 19. Ко ради своју земљу, биће сит хљеба; а ко иде за беспослицима, на- ситиће се сиротиње.
 20. Човјек вјеран обилађе благосло- вима; а ко нагли да се обогати, не ће бити без кривце.
 21. Није добро гледати ко је ко, јер за залагај хљеба човјек ће учинити зло.
 22. Нагли да се обогати човјек за- видљив, а не зна да ће му доћи сиро- маштво.

17. Карај сына својега, и смириће те, и учиниће милину души твојој.
18. Кад нема утваре, расина се на- род; а ко држи закон, благо њему!
19. Грјешника се не поправаља саува, јер ако и разумије, опет не слуша.
20. Јеси ли видио човјекна нагла у бесједи својој? више има надања од безумна него од њега.
21. Ако ко мизи славу од малена, он ће најпослаје бити син.
22. Њевољив човјек замеће свађу, и ко ће напрасит, много грјешка.
23. Охолост понижје човјекна, а ко је смиран духом, добија славу.
24. Ко дијели с дупежем, мрзи на своју душу, чује проклетство и не про- казује.
25. Страшив човјек меће себи замку; а ко се у Господа узда, биће у високом замку.
26. Многи траже лице владоачево, али је од Господа суда свакоме.
27. Праведника је мрзак неправед- ник, а безбожнику је мрзак ко право ходи.

ГЛАВА 30.

Ријечи Агура сина Јакејева; сабране ријечи тога човјекна Итгулу, Итгулу и Уквалу.

2. Ја сам дуђи од свакога, и разума човјечијег нема у мене.
3. Нити сам учио мудрости нити знам светлијех ствари.
4. Ко је изашао на небо и опет си- шао? ко је скупно вјетар у прегршти своје? ко је свезао воде у плашт свој? ко је утврдио све крајеве земљи? како му је име? и како је име сину његову? знаш ли?
5. Све су ријечи Божије чисте; он је штит онима који се уздају у њ.
6. Ништа не додаји к рјечима ње- говијем, да те не укори и не нађеш се лажа.
7. За двоје молим те; немој ме се оглу- шити док сам жив:
8. Таштину и ријеч лажи удаљи од мене: сиромаштва ни богатства не дај ми, храни ме хљебом по оброну мом,
9. Да не бих наједавши се одрекао се тебе и рекао: ко је Господ? или осл- ромашивши да не бих крао и узамуа узимао име Бога својега.

10. Не онадај слаге господару него- ву, да те не би клео и ти био крив.
11. Има род који псује оца својега и не благослава матере своје.
12. Има род који мисли да је чист, а од свога капа није опран.
13. Има род који држи високо очи своје, и вјеће му се дижу у вис.
14. Има род којему су зуби мачени и кутњаци ножеви, да прождире сиромаше са земље и убоге између људи.
15. Цијавица има двије кћери, које го- ворје: дај, дај. Има троје несито, и че- тврто никад не важе: доста:
16. Гроб, материца јавола, земља, ко- ја не бива сита воде, и огањ, који не гори: доста.
17. Око, које се руга оцу и не ће да слуша матере, кљуваће га гаврани спо- тока и јести орлићи.
18. Троје ми је чудесно, и четвртога не разумијем:
19. Пут орлов у небо, пут змијна по стјенима, пут лађин посред мора и пут човјечи к дјевотици.
20. Таки је пут курвин: једе, и убрише уста, па вели: вијесам учини- ла зма.
21. Од трога се потреса земља, и че- твртога не може подијети:
22. Од слаге, кад постане цар, од без- умника, кад се наједе хљеба,
23. Од путшенице, кад се уда, од слу- шкиње кад наслиједи господу своју.
24. Четворо има малено на земљи, али мудрије од мудараца:
25. Мрави, који су слаб народ, али опет приправљају у лето себи храну:
26. Питоми земени, који су пејзак на- род, али опет у камену граде себи кућу:
27. Свакавци, који немају цара, али опет иду сви јатом:
28. Паук, који ругама ради и у цар- ствима је дворима.
29. Троје дијено корача, и четврто дијено ходи:
30. Лав, нај јачи између звијерова, ко- ји не узмице ни пред ким,
31. Коњ опасан по бедрима или ја- рад, и цар на кога нико не уступаје.
32. Ако си лудовао понесавши се или си зло мислио, метни руку на уста.
33. Кад се разобија ждјено, излази масло; и ко јако нос утаре, износи

крав; тако ко дражи на гњев, замече свају.

ГЛАВА 31.

Ријечи цара Лемуила; саbrane ријечи, којима га је училиа мати његова.

2. Шта, сине мој, шта, сине отробе моје, и шта, сине завјета мојих?

3. Не дај крјелости своје женама, ни путова својих онима што сатиру царе.

4. Није за цареве, Лемуила, није за цареве да пију вино, ни за кнезове да пију складовито пиће,

5. Да не би пијући заборавио уредбе, и изменио правцу којему невољнику.

6. Подајте складовито пиће ономе који хоће да пропадне, и вино онима који су гужва срца;

7. Нека се напије и заборави своје сиромаштво, и да се више не сјета своје мутке.

8. Отворај уста своја за нијемога, за ствар свјех намјенених смрти.

9. Отворај уста своја, суди право, дај правцу невољноме и убогоме.

10. Ко ће наћи врсну жену? Јер вриједи више него басер.

11. Ослања се на њу срце мужа везина, и добитка не ће недостајати.

12. Чини му добро, а не зло, свега вијеса својег.

13. Тражи вуне и лана, и ради по воља рупама својим.

14. Она је као лађа трговачва, из далека доноси храну своју.

15. Устаје док је још ноћ, даје храну свом.

КЊИГА ПРОПОВЈЕДНИКОВА.

ГЛАВА 1.

Ријечи проповједника сина Давидова цара у Јерусалиму.

2. Таштина над таштинама, вели проповједник, таштина над таштинама, све је таштина.

3. Кака је корист човјеку од свега труда његова, којим се труди под сунцем?

4. Нараштај један одлази и други долази, а земља стоји у вијек.

5. Сунце излази и залази, и опет хити на мјесто своје одакле излази.

6. Вјетар иде на југ и обрне се на сјевер; иде једнако обрнући се, и у обртању свом враћа се.

7. Све ријекте теку у море, и море се не пречува; одакле теку ријекве, онамо се враћају да опет теку.

8. Све је мучно, да човјек не може исезвати; око се не може нагледати, нити се уху може наслашати.

9. Што је било то ће бити, што се

чинило то ће се чинити, и нема ништа ново под сунцем.

10. Има ли што за што би во рекао: види, то је ново? Већ је било за вијекова који су били прије нас.

11. Не помисли се што је прије било; ни оно што ће послје бити не ће се помислити у онијех који ће послје наступити.

12. Ја проповједник бијех цар над Израњем у Јерусалиму;

13. И управих срце своје да тражим и разберем мудрошћу све што бива под небом; тај мучни посао даде Бог синовима људским да се муче ово вјега.

14. Видјех све што бива под сунцем, и гле, све је таштина и мутка луку.

15. Што је криво не може се исправити, и недостаци не могу се изборити.

16. Ја рекох у срцу свом говорити: ево, ја постах велик, и претекох мудрошћу све који бише прије мене у Јерусалиму, и срце моје видје много мудрости и знања.

17. И управих срце своје да познам мудрост и да познам безумље и лудост, на донах да је и то мутка луку.

18. Јер гдје је много мудрости, много је бриге, и во умножава знање, умножава мутку.

ГЛАВА 2.

Ја рекох у срцу свом: дај да те окушам весељем; уживај добра. Али гле, и то брже таштина.

2. Смјеху рекох: лудујеш; и весељу: шта то радиш?

3. Размисљах у срцу свом да пуштам таштело своје на пиће, и срцем својим управљајући мудро да се држим лудости докле не видим шта би добро било синовима људским да чине под небом док су живи.

4. Велика дјела учиних: савидах себи куће, насладих себи винограде;

5. Начиних себи вртове и воћавање, и насадих у њима свакојавих дрвета роднијех;

6. Начиних себи језера вођена да заљезав из њих шуму гдје расту дрвета;

7. Набавих себи сауту и слушкиња, и имах сауту рођенијех у кући мојој; и имах говеда и оваца више од свјех који бише прије мене у Јерусалиму;

8. Такођер накупих себи сребра и злата и заклада од царева и земаља; набавих себи цјевача и цјевачица и милиона људских, и сирова музичких свакојавих.

9. И тако постах већи и силнији од свјех који бише прије мене у Јерусалиму; и мудрост моја оста са мном.

10. И што год жељаху очи моје, не брањавих им нити уграђивах срцу својему какога весеља, него се срце моје весељаше са свакога труда мојега, и то ми бијаше дило од свакога труда мојега.

11. А кад погледах на сва дјела своја што урадише руке моје, и на труда којим се трудах да урадим, гле, све брже таштина и мутка луку, и нема користити под сунцем.

12. Тада се обратих да видим мудрост и лудост и безумље, јер шта би чинио човјек који би настао послје цара? што је већ учињено.

13. И видјех да је боља мудрост од лудости, као што је боља свјетлост од мрака.

14. Мудри има очи у глави, а безумни иде по мраку; али такођер лудинах да једнако бива сјетема.

15. За то рекох у срцу свом: мени ће бити као безумнику што бива; шта ће ми дакле помоћи што сам мудар?

И рекох у срцу свом: и то је таштина.

16. Јер се не ће спомињати мударац као ни безумник до вијеса; јер што сада јест, све се заборавља послје, и мударац умире као и безумник.

17. За то ми омрзе живот, јер ми није мило што бива под сунцем, јер је све таштина и мутка луку.

18. И омрзе ми сав труд мој око којег се трудох под сунцем, јер ћу га оставити човјеку који ће наступити након мене.

19. И ко зна хоће ли бити мудар или луд? и опет ће бити господар од свега труда мојега око којег се трудох и мудровах под сунцем. И то је таштина.

20. За то дођох на то да ми срце изгуби надање о сваком труду око којег се трудох под сунцем.

21. Јер има људи који се труде мудро и разумно и право, па то остављају у дило другоме који се није трудио око тога. И то је таштина и велико зло.